

SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU POLONINY

Záznam zo 4. „mikulášskeho“ zasadnutia Rady Národného parku Poloniny (ďalej len „Rada NP“) zo dňa 14.decembra 2023

Program zasadnutia:

1. Otvorenie zasadnutia a privítanie členov Rady NP Poloniny.
2. Pripomenutie si 30. výročia vzniku Biosférickej rezervácie Východné Beskydy a 25. výročia Medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty.
3. Manažment údajov pre riadenie a rozvoj národných parkov na príklade NP Poloniny.
4. Zámery aktivít Správy NP Poloniny v rámci pripravovaných projektov.
5. Rôzne, diskusia.

Prítomní: podľa prezenčnej listiny (Príloha č. 1).

Členom Rady NP bola daná možnosť zúčastniť sa zasadnutia online. Túto možnosť využil 1 člen Rady NP s hlasovacím právom.

Prítomní s hlasovacím právom:

1. Dušan Drančák - Lesopoľnohospodárske urbárske pozemkové spoločenstvo Starina, predseda
2. Marián Janiga, Doc. RNDr., CSc - Výskumný ústav vysokohorskej biológie Žilinskej univerzity Tatranská Javorina
3. Ladislav Lodomirjak - Spoločenstvo obci mikroregiónu Uličskej doliny, predseda
4. Viliam Bartuš - Lesoochranárske zoskupenie VLK Východné Karpaty
5. Zuzana Burdová, Ing. - AEVIS nezisková organizácia Snina
6. Róbert Latta, Ing. - Lesopoľnohospodársko urbárska spoločnosť – pozemkové spoločenstvo Zvala, predseda
7. Juraj Koco, Ing. - Lesopoľnohospodársko urbárska spoločnosť – pozemkové spoločenstvo Ruské, predseda
8. Ján Holinka - Obec Ulič, starosta
9. Michaela Zdražilová, Mgr. - OOCR Horný Zemplín, riaditeľka
10. Mária Bobriková, Ing. - Obec Topoľa, starosta
11. Dušan Kolcun, Ing. - Obec Stakčín, starosta, predseda Rady NP
12. Zuzana Virkutová, Ing. - BESTRY s.r.o. Bratislava, konateľka (prítomná online)

K bodu 1: Otvorenie zasadnutia a privítanie členov Rady NP Poloniny

V úvode prítomných privítali riaditeľ Správy NP Poloniny a predseda Rady NP Ing. Dušan Kolcun, ktorý v zmysle štatútu Rady NP vedie rokovanie Rady NP.

Na zasadnutí bola prítomná nadpolovičná väčšina členov Rady NP, t. j. 13 členov z celkového počtu 19, spolu s riaditeľom S – NP, ktorý je podľa štatútu Rady NP bez hlasovacieho práva. Rada NP bola teda uznášaniaschopná.

Prítomným bol predstavený program zasadnutia. Nikto z prítomných nenavrhol žiadne zmeny a doplnky. Prebehlo hlasovanie za znenie prezentovaného programu.

Výsledky hlasovania:

ZA: 12 PROTI: 0 ZDRŽAL/A SA: 0

Program bol prijatý v navrhovanom pôvodnom znení.

K bodu 2: Pripomenutie si 30. výročia vzniku Biosférickej rezervácie Východné Beskydy a 25. výročia Medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty.

Členom Rady NP bola riaditeľom S – NP Poloniny odprezentovaná prezentácia k danej téme, ktorá je prílohou tohto záznamu (príloha č. 2).

Program MaB prebieha v biosférických rezerváciách na Slovensku pod gesciou ministersva zahraničných vecí SR.

Podľa Doc. Janigu M. zaradenie NP Poloniny do siete biosférických rezervácií ako MBR Východné Karpaty predstavuje v súčasnosti nevyužitú šancu značky na udržanie tradičného spôsobu života v území, ktorú by sme mali v NP Poloniny rozvíjať.

Biosférické rezervácie podliehajú hodnoteniu, ktoré sa koná každých desať rokov. V roku 2024 vyplýva pre Správu NP Poloniny úloha vypracovať takéto periodické hodnotenie za MBR Východné Karpaty v súčinnosti s ukrajinskými a poľskými partnermi a v spolupráci s inštitúciami disponujúcimi relevantnými sociálno-ekonomickými dátami.

Proces prípravy periodického hodnotenia plánuje správa NP Poloniny vykonávať participatívnym spôsobom, za účasti čo najväčšieho počtu miestnych aktérov biosférickej rezervácie a rovnako aj Rady NP. Podkladom periodického hodnotenia sú formuláre s otázkami, ktoré je potrebné vyplniť. V prípade MBR Východné Karpaty, keďže sa jedná o medzinárodnú trilaterálnu BR prebieha periodické hodnotenie jednak za medzinárodnú BR ako celok, teda jeden formulár a jedna spoločná správa za všetky tri krajiny, ktoré tvoria MBR (SR-PL-UA) (Príloha č. 3). Rovnako sa súbežne vypracuje aj hodnotenie na národnej úrovni, ktoré ma odlišný formulár (Príloha č. 4).

Prebehlo hlasovanie k navrhovanému Uzneseniu č. 11/2023.

Uznesenie č. 11: Rada NP **berie na vedomie** prezentované údaje riaditeľom NP Poloniny Ing. Miroslavom Buraľom viažuce sa k 30 výročiu od vyhlásenia Biosférickej rezervácie Východné Beskydy a 25. výročiu od vyhlásenia Medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty **odporúča** Správe NP Poloniny **vypracovať v roku 2024 periodické hodnotenie za MBR Východné Karpaty** v súčinnosti s ukrajinskými a poľskými partnermi a v spolupráci s inštitúciami disponujúcimi relevantnými sociálno-ekonomickými dátami.

Výsledky hlasovania:

ZA: 11 PROTI: 0 ZDRŽAL/A SA: 1

Uznesenie č. 11/2023 bolo schválené Radou NP Poloniny.

K bodu 3: Manažment údajov pre riadenie a rozvoj národných parkov na príklade NP Poloniny.

Ideový zámer Poloniny Digital Twin (preklad: Digitálne dvojča národného parku Poloniny) predstavil online Mgr. Igor Wzoš zo Slovak Smart City Cluster. Cieľom Poloniny Digital Twin je lepšie využitie dát pre manažment územia NP. Zároveň je to aj nástroj na efektívne vyhodnocovanie plnenia programu

starostlivosti, umožňujúci porovnávanie monitorovaných období a území, plánovanie scenárov a ďalšie možnosti, s výstupom formou open data a integráciou na platformy na regionálnej a národnej úrovni.

Digitálne dvojča národného parku kombinuje súčasné informačné a komunikačné technológie na zlepšenie zberu a správy údajov, ich spracovanie, analýzy, tvorbu výkazov a prognóz pre podporu plnenie všetkých jeho úloh. Informačno-komunikačné technológie možno použiť pre podporu plánovanie, realizáciu a kontrolu činností vykonávaných pri správe národného parku na operačnej, taktickej a strategickej úrovni. Nasadenie pokročilého informačného systému fundamentálnym spôsobom rozšíri a posilní zber, ukladanie, vyhľadávanie spracovanie a poskytovanie všetkých druhov údajov a dokumentov. Zavedenie pokročilého informačného systému do prevádzky národného parku výrazne zvýši efektivitu zberu a spracovania údajov, správnosť a aktuálnosť používaných súborov údajov, spracovanie veľkých objemov a rôznych druhov údajov. Tento inovatívny informačný systém umožní vysokú automatizáciu, zhromažďovanie a analýzy rozsiahlych súborov údajov, čo umožní rýchlejšie a spoľahlivejšie identifikovať vzory, trendy a dôležité informácie. Zároveň umožní sledovať zmeny v reálnom čase a vytvárať tabuľkové, grafické, mapové a súhrnné výstupy, ktoré budú zrozumiteľné a použiteľné pre rôzne zainteresované strany. Pokročilý informačný systém bude poskytovať ucelený pohľad na situáciu, umožní informované rozhodnutia, čo v konečnom dôsledku povedie k efektívnejšej správe územia národného parku a ochrany prírody.

Koncept digitálneho dvojčata je v procese zapracovania pripomienok vznesených zo strany Správy NP, následne bude zaslaný členom Rady NP.

Ing. Daniela Galandová podotkla, že tento nástroj nie je len pre národný park, ale bude zároveň slúžiť aj pre samosprávy a iné subjekty, čo sa týka získavania rôznych potrebných údajov, napr. ohľadom intenzity verejného osvetlenia, monitoringu kvality vody, parkovacích kapacít, a pod.

Dušan Drančák upozornil, že keďže veľkú časť národného parku tvoria súkromné lesy, preto monitorovaciu stanicu na zber údajov je možné postaviť na týchto pozemkoch len so súhlasom vlastníka.

Riaditeľ NP Ing. Buralí Miroslav spresnil, že vďaka tomuto konceptu a zberu údajov vo viacerých dôležitých oblastiach, akými sú návštevnosť, meteorologické a klimatologické údaje, protipožiarna ochrana (detektory dymu, zmeny teplota a vlhkosti), digitálny model reliéfu, biotopy, biodiverzita, invázne druhy, či údaje z oblasti dopravy získame dôležité údaje nevyhnutné pre správne rozhodovanie. Pretože len na základe objektívnych dát vieme správne rozhodnúť, kde nasmerovať rozvojové aktivity a ďalšie nevyhnutné investície. Umiestnenie monitorovacích staníc bude rešpektovať súkromné vlastníctvo, a bude predmetom dohody, na ktorých miestach sa stanice inštalujú podľa toho, kto bude mať záujem mať tieto dáta. Dokument, ktorý pre Správu NP bude vypracovaný bude slúžiť ako podklad pre získanie zdrojov v grantových výzvach (EŠIF, Plán obnovy).

Ing. Zuzana Vikrutová upozornila, že je nevyhnutné si stanoviť, že kto bude so získanými dátami pracovať, kde sa budú zhromažďovať a kto bude s nimi disponovať tak, aby sa zamedzilo tomu, aby boli zneužitú.

Následne prebehlo hlasovanie k navrhovanému Uzneseniu č. 12/2023.

Uznesenie č. 12: Rada NP **berie na vedomie** prezentované výstupy projektu Poloniny Digital Twin Manažment údajov pre riadenie NP Poloniny a odporúča Správe NP Poloniny ich využitie v grantových výzvach.

Výsledky hlasovania:

ZA: 6 PROTI: 1 ZDRŽAL/A SA: 5

Podľa štatútu Rady NP v prípade rovnosti hlasov, rozhodujúci je hlas predsedu Rady NP. Predseda rady NP hlasoval ZA, takže uznesenie č. 12/2023 bolo schválené Radou NP Poloniny.

K bodu 4: Zámery aktivít Správy NP Poloniny v rámci pripravovaných projektov.

Riaditeľ NP Ing. Buraľ M. informoval o stave jednotlivých investičných zámerov, ktoré sú uvedené v zásobníku investičných zámerov a projektov Správy NP Poloniny na roky 2024 - 2030. Zásobník projektov, ktorý obsahuje súhrn a špecifikáciu všetkých realizovaných aj podaných investičných projektov zoradených podľa priority pre S - NP, bol vopred zaslaný v tabuľkovom prehľade elektronickou formou všetkým členom Rady NP ako podklad k rokovaniu Rady NP (Príloha č. 5). V takejto forme Správa NP vypracúva podklady pre Inštitút environmentálnej politiky (IEP), ktorý pravidelne zostavuje zásobník investičných zámerov a projektov pre MŽP SR s cieľom lepšieho plánovania investícií zo štátneho rozpočtu, EÚ a iných zdrojov.

Správa NP Poloniny aktuálne pripravuje 2 nové investičné projekty, ktoré boli predstavené Rade NP:

1. Protipožiarna ochrana a odolnosť lesných ekosystémov Medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty,
2. Návrh aktivít Správy NP Poloniny ako jedného z partnerov pripravovaného projektu MŽP SR financovaného z Druhého švajčiarskeho príspevku k téme "Podpora udržateľného turizmu a posilnenie biodiverzity v chránených územiach"

V rámci aktuálnej výzvy programu Interreg Next Správa NP Poloniny pripravuje projekt zameraný na protipožiarnu ochranu a odolnosť lesných ekosystémov MBR Východné Karpaty. Prvá fáza je navrhovaná v území Zbojskej doliny, kde plánujeme realizovať údržbu lesných ciest, zakúpiť techniku aj pre monitorovanie a vyhodnocovanie rizika požiarov, zároveň tiež riešiť dostupnosť požiarnej vody využitím existujúcich vodných plôch.

K téme udržateľného turizmu a posilnenia biodiverzity v chránených územiach Správa NP Poloniny pripravuje okrem ďalších aj aktivitu "Zdravá architektúra v Poloninách" - od idey po realizáciu. Táto bude orientovaná na zdieľanie skúseností z oblasti architektúry pri návrhu nových a rekonštrukcii existujúcich budov v území národného parku, rovnako aj návrh modernizácie objektov v krajine s prioritným zameraním na Návštevnícke centrum Poloniny a Lesný kúpeľ v Poloninách. O tieto sa bude uchádzať zo zdrojov v rámci pripravovaného Druhého švajčiarskeho príspevku.

Mgr. Michaela Zdražilová upozornila, aby v prípade realizácie zámeru Digitálneho dvojčata nedošlo k duplicitě s projektom schváleným v Pláne obnovy Digitálne EkoPoloniny, ktoré realizuje Inovačné partnerské centrum (IPC) v Prešove. Zároveň, aby nedošlo v prípade tvorby Plánu udržateľnej mobility územia NP Poloniny s kolíziou s aktivitami, ktoré v tomto smere vyvíja Prešovský samosprávny kraj (PSK).

Ing. Zuzana Vikrutová dala do pozornosti v rámci protipožiarnej ochrany územia vodnú plochu v Runine, ktorá je súčasťou pozemkov Bestry s. r. o.. Táto vodná plocha v súčasnosti už slúži ako objekt protipožiarnej ochrany pre obec Runina a predstavuje objekt vhodný na zahrnutie do spomínaného projektu pre hasičskú techniku. Zároveň požiadala o podanie informácie ohľadom lokalít umiestnenia plánovaných záchytných parkovísk, o ktorých sa v minulosti diskutovalo.

Ing. Daniela Galandová informovala, že v prípade Digitálneho dvojčata sa nejedná o duplicitu s realizovaným projektom IPC, tento projekt Správa NP registruje. Ide o diametrálne odlišný koncept.

Vysvetlila, že čo sa týka udržateľnej mobility a plánovaných parkovísk Správa NP koordinuje tieto aktivity s PSK. S – NP navrhuje najprv vypracovať Plán udržateľnej mobility územia NP Poloniny. Na základe výstupov tohto dokumentu následne vyplynie, kde realizovať aktivity v tejto oblasti, podobe ako sa to udialo v Tatrách. V rámci výzvy pre žiadateľov rozvojových projektov transformácie regiónu Národného parku Poloniny z Plánu obnovy boli v jednom z podaných projektov vybrané lokality pre otočné miesta a záchytné parkoviská v území NP. Po nedávnych rokovaníach s PSK vyplynulo, že sa tieto lokality budú prehodnocovať a najprv sa vypracuje spomínaný Plán udržateľnej mobility územia.

Ján Holinka upresnil, že projekt Správy a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja nebol v Pláne obnovy nakoniec schválený a skončil v rezervnom zozname. Projekt navrhoval záchytné parkoviská v 7 obciach na vysporiadaných pozemkoch, ktoré boli vybrané na základe toho, kde bol pocitovo zaznamenaný nárast turistov. To či je potrebné doplniť alebo prehodnotiť tieto lokality ukázu výsledky analýzy.

Mgr. Igor Wzoš doplnil, že to je práve prípad, kde nám chýbajú dáta. Nemeriame návštevnosť územia a pohyb automobilov. Len na základe dát z meraní použitím technológií získame podklady na zodpovedné rozhodnutie a vieme efektívne nasmerovať financie zo zdrojov, ktoré sú limitované. Riešenie takýchto problémov práve ponúka koncept Digitálne dvojča.

Následne prebehlo hlasovanie k navrhovanému Uzneseniu č. 13/2023 a Uzneseniu č. 14/2023.

Uznesenie č. 13: Rada NP **odporúča schváliť** prípravu žiadosti o nenávratný finančný príspevok "Protipožiarna ochrana a odolnosť lesných ekosystémov územia NP Poloniny" v rámci výzvy Interreg Next.

Výsledky hlasovania:

ZA: 12 PROTI: 0 ZDRŽAL/A SA: 0

Uznesenie č. 13/2023 bolo schválené Radou NP Poloniny.

Uznesenie č. 14: Rada NP **odporúča schváliť** návrh aktivít Správy NP Poloniny v rámci pripravovaného projektu MŽP SR financovaného z Druhého švajčiarskeho príspevku k téme "Podpora udržateľného turizmu a posilnenie biodiverzity v chránených územiach".

Výsledky hlasovania:

ZA: 12 PROTI: 0 ZDRŽAL/A SA: 0

Uznesenie č. 14/2023 bolo schválené Radou NP Poloniny.

K bodu 5: Rôzne, diskusia.

Ing. Juraj Koco sa zaujímal o stav zonácie, ktorá nie je dokončená, aby mohol ľudí z LPUS PS Ruské, ktorých zastupuje informovať o stave, keďže stále majú zo zonácie obavy a pýtajú sa ho na to. LPUS PS Ruské nie sú spokojní s procesom zonácie a majú v ponuke iný variant. Vyslovili požiadavku, aby bol spoločne s nimi vypracovaný nový návrh.

Riaditeľ NP Ing. Buraľ Miroslav informoval, že proces zonácie v Národnom parku Poloniny nie je skončený, ale je stále otvorený. Návrh zostal po procese pripomienkovania na Okresnom úrade, nepokračoval do medzirezortného pripomienkového konania. Správa NP realizovala prerokovanie alternatívneho návrhu zonácie, v ktorom bola výmera zóny A znížená o 10% na 36% so zainteresovanými subjektami, ale zo strany subjektov bol znova nesúhlas. Prerokovanie sa realizovalo len so subjektami, ktorých sa týkali zmeny v alternatívnom návrhu. Ďalší postup závisí od usmernenia zo strany nového vedenia MŽP SR, ktorý je obstarávateľ tejto dokumentácie ochrany prírody a krajiny

v zmysle platnej legislatívy a zároveň ju schvaľuje. S – NP víta iniciatívu spoločného vypracovania nového návrhu zonácie, keďže vníma potrebu spoločnej dohody.

Ing. Latta požiadal o informáciu ohľadom stavu vybavenia žiadosti LPUS PS Zvala vo veci vyplatenia ujmy za obmedzenie bežného hospodárenia v 3. stupni ochrany na ich lesných pozemkoch v NP.

Riaditeľ NP Ing. Buraľ Miroslav informoval a podrobne vysvetlil, že znalecký posudok, ktorý predložili mal nedostatky, na ktoré S – NP upozornila a výška sumy ujmy bude upravená. Odborné stanovisko v tejto veci bolo zaslané Okresnému úradu Prešov v sídle kraja, ktorý bude v tejto veci ďalej konať.

PRIJATÉ UZNESENIA zo 4. zasadnutia Rady Národného parku Poloniny

Uznesenie č. 11/2023: Rada NP **berie na vedomie** prezentované údaje riaditeľom NP Poloniny Ing. Miroslavom Buraľom viažuce sa k 30 výročiu od vyhlásenia Biosférickej rezervácie Východné Beskydy a 25. výročiu od vyhlásenia Medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty **odporúča** Správe NP Poloniny **vypracovať v roku 2024 periodické hodnotenie za MBR Východné Karpaty** v súčinnosti s ukrajinskými a poľskými partnermi a v spolupráci s inštitúciami disponujúcimi relevantnými sociálno-ekonomickými dátami.

Uznesenie č. 12/2023: Rada NP **berie na vedomie** prezentované výstupy projektu Poloniny Digital Twin Manažment údajov pre riadenie NP Poloniny a **odporúča** Správe NP Poloniny ich využitie v grantových výzvach.

Uznesenie č. 13/2023: Rada NP **odporúča schváliť** prípravu žiadosti o nenávratný finančný príspevok "Protipožiarna ochrana a odolnosť lesných ekosystémov územia NP Poloniny" v rámci výzvy Interreg Next.

Uznesenie č. 14/2023: Rada NP **odporúča schváliť** návrh aktivít Správy NP Poloniny v rámci pripravovaného projektu MŽP SR financovaného z Druhého švajčiarskeho príspevku k téme "Podpora udržateľného turizmu a posilnenie biodiverzity v chránených územiach".

V Stakčíne, dňa 19.12.2023

Zapísala: Mgr. Zuzana Bartušová

Prílohy:

1. Prezenčná listina zo stretnutia.
2. 30. výročie vzniku Biosférickej rezervácie Východné Beskydy a 25. výročie Medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty – prezentácia riaditeľa S – NP (k bodu 2).
3. Formulár pre periodické hodnotenie za MBR Východné Karpaty - hodnotenie na medzinárodnej úrovni (dostupný len v anglickom znení) (k bodu 2).
4. Formulár pre periodické hodnotenie za MBR Východné Karpaty - hodnotenie na národnej úrovni (k bodu 2).
5. Zásobník investičných zámerov a projektov Správy NP Poloniny na roky 2024 – 2030 – zaslané všetkým členom Rady NP elektronicky e-mailom dňa 30.11.2023 (k bodu 4).